

Štětconoš smrkový (*Calliteara abietis*) je obecně vzácným druhem přirozených smrčín. Na Vysočině je rozšířen, početněji byl ale zaznamenán jen na omezeném počtu lokalit, např. v Údolí Brtnice.

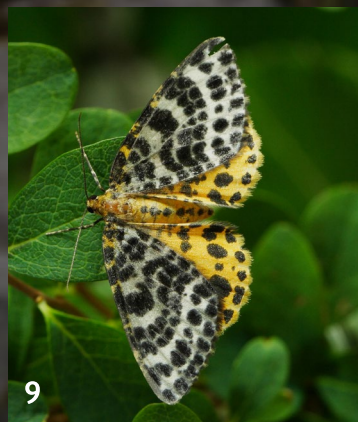
Šerokřídlec javorový (*Nothocasis sertata*) je typickou pídalkou listnatých lesů. Na Vysočině je široce rozšířen a lokálně bývá i hojný. Housenka se vyvíjí na javorech.

Pro většinu území Kraje Vysočina je typická vrchovinná fauna motýlů obývajících především různé typy vlhkých a rašelinných luk a jehličnaté, převážně smrkové lesy. Na řadě míst Vysočiny se dochovaly větší či menší fragmenty přirozených bučin, kde druhová diverzita motýlů není ve srovnání s teplejšími oblastmi příliš bohatá, o to víc je ale zajímavá. Pozoruhodných a poměrně komplexních výsledků bylo dosaženo především v bučinách Jihlavska a Pelhřimovska. Nadregionální význam zaujímají rašeliniště v širším okolí rybníka Velké Dářko ve Žďárských vrších. Jedná se o jediná rašeliniště v rámci celé Českomoravské vrchoviny, která jsou obývána typickou rašeliništní faunou motýlů včetně tzv. tyrfobiontů (druhů žijících pouze na rašeliništích). Ochrana přírody je zde zajišťována nejen formou velkoplošné ochrany v rámci chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy, ale také vymezením evropsky významné lokality Dářská rašeliniště, která zahrnuje národní přírodní rezervaci

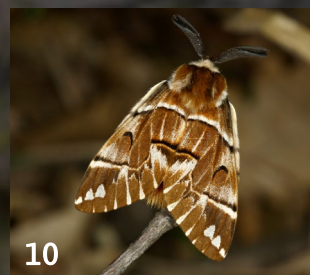
vace Radostínské rašeliniště a Dářko s přísným ochranným režimem. Na obou těchto rašeliništích bylo doposud zjištěno 716 druhů motýlů.

Modrásek stříbro-skrvnný (*Plebejus optilete*) je rašelinomilným druhem, který se na Vysočině vyskytuje pouze na Dářských rašeliništích.

Různorožec borůvkový (*Arichanna melanaria*) je typickým rašeliništním druhem pídalky. Velmi vysoké početnosti dosahuje na Vysočině pouze na Dářských rašeliništích. Zcela výjimečné jsou jeho ojedinělé, ale opakované nálezy v kaňonech Oslavy a Brtnice.

Strakáč březový (*Endromis versicolora*) je jediným zástupcem čeledi strakáčovitých. Je ozdobou časného předjaří a na Vysočině patří k široce rozšířeným druhům.

Motýli Vysočiny

www.prirodavysoctny.cz

V roce 2017 vydala Pobočka České společnosti ornitologické na Vysočině v rámci projektu „Přírodní rozmanitost Vysočiny“ podpořeného grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska.

titulní strana: Modrásek očkovaný (*Phengaris telejus*) se vyznačuje podobnými ekologickými vlastnostmi jako modrásek bahenní, ale na Vysočině je o poznání vzácnější.
text: Jan Šumpich **foto:** 1, 8, 9 – Petr Mückstein; 2 – Jan Šumpich; 3 – Jiří Tichota; 4-7, 10 – Zdeněk Laštůvka; **grafická úprava:** Terezie Kodetová

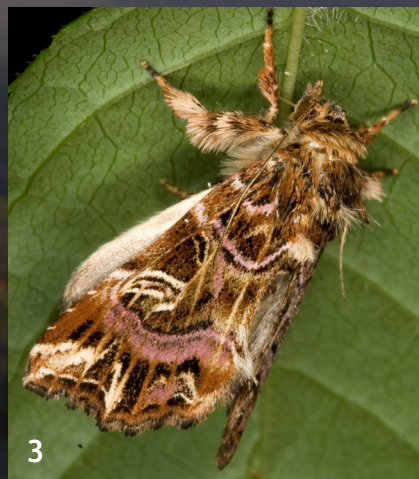
Motýli (Lepidoptera) patří k obecně nejpopulárnějším a zároveň nejlépe poznaným skupinám hmyzu. Přestože v Kraji Vysočina byla motýlům věnována pozornost již v 19. století (zejména na moravské straně), patřil tento region až do konce 20. století k nejméně probádaným oblastem České republiky. V minulosti byla pozornost věnována především velkým a esteticky nápadným druhům motýlů, zejména pak druhům s denní aktivitou. Teprve ve 20. století a zejména pak v jeho druhé polovině začalo přibývat zájemců o motýlí faunu Vysočiny. Jejich zájem byl zpočátku omezen pouze na přírodně nejatraktivnější lokality, především v oblastech Středního Pojehlaví a Dářských rašelinišť. Taktéž se postupně rozšířil zájem i o do té doby opomíjené skupiny motýlů, kromě můr a píďalek též o drobné motýly. Na přelomu 20. a 21. století tak již byl vyvrácen vžitý názor o nezajímavosti místní motýlí fauny a některé části Kraje Vysočina již bylo dokonce možné považovat za solidně prozkoumané. V současné době je z území Kraje Vysočina znám výskyt 2 275 druhů motýlů, což představuje více než 66 % lepidopterofauny České republiky.

2

Modrásek bahenní (*Phengaris nausithous*) obývá vlhké totenové louky. Housenka je myrmekofilní (žije v symbióze s mravenci) a potravně je vázána výhradně na krvavec toten. Druh je na Vysočině rozšířen a není zde vzácný, je však chráněn evropskou i českou legislativou.

Blýskavka hasivková (*Callopietria juvenina*) je obecně velmi vzácným druhem můry potravně vázané na hasivku orličí. Na Vysočině byla zjištěna pouze velmi vzácně u Švařce a ve Středním Pojehlaví.

3

4

Modrásek vikvicový (*Polyommatus coridon*) je poměrně teplomilným druhem, který se ale vyskytuje i na sluncem vyhřátých stráních vyšších poloh. Jeho rozšíření na Vysočině je ostrůvkovité a v chladnějších polohách patří k ohroženým druhům.

K nejlépe prozkoumaným územím Kraje Vysočina patří nejteplejší oblasti na východní hranici Českomoravské a Brněnské vrchoviny. Druhově zvláště bohatá je oblast Středního Pojehlaví, kde byli motýli podrobně studováni zejména v národní přírodní rezervaci Mohelenská hadcová step a v přírodní rezervaci Údolí Oslavy a Chvojnice. Cel-

kově byl v této oblasti potvrzen výskyt 1 975 druhů motýlů. Celá řada teplomilných druhů motýlů pronikla na území Kraje Vysočina z klimaticky teplejší jižní Moravy údolími větších řek. Údolím řeky Svratky dosáhly mnohé druhy motýlů své severozápadní hranice rozšíření v národní přírodní památce Švařec, odkud je znám výskyt 1 170 druhů. Koridor řeky Jihlavy umožnil rozšíření některých teplomilnějších druhů nejen do oblasti Středního Pojehlaví, ale mnohem dále až do samotného centra jinak chladné Českomoravské vrchoviny. Na vhodných lokalitách se díky tomu v širším okolí města Jihlavy vyskytují vedle sebe druhy podhorské až horské a druhy vysloveně teplomilné. K nejlépe prozkoumaným lokalitám zde patří přírodní rezervace Údolí Brtnice (968 druhů). V mnohem menší míře pronikají teplomilné druhy motýlů do chladnějších poloh Kraje Vysočina z teplejších středních Čech, a to říčním fenoménem Sázavy.

5

Martináč podobný (*Saturnia pavoniella*) se na Vysočině vyskytuje především na moravské straně, kdežto známější martináč habrový (*Saturnia pavonia*) především na české. Českomoravskou vrchovinou tak prochází hranice rozšíření těchto druhů.